

Talouspolitiikan F-versio NYT!

Uutiset taloudesta, talouspolitiikasta, rakenneuudistuksista ja niiden vaikutuksista suomalaisen yhteiskuntaan ovat dominoineet sekä mediakeskustelua, kevään 2015 eduskuntavaalikampanjoinia että uutisointia hallitusohjelman valmistelusta. Heti pääsiäispyhien jälkeen lehdistö kertasi synkkiä näkymiä: ”Talous kyntää vielä pitkään” (Kouvolan Sanomat), ”Viennin alamäki jatkui helmikuussa” (Helsingin Sanomat), ”Suomalaisten eläke-unelmat karisevat” (Yle). Vaaleihin valmistautuessa oli vielä epäselvää, mikä olisi Suomen osuus mahdollisesta Kreikan uudesta lainaohjelmasta.

Toukokuun lopussa julkistettu hallitusohjelma Ratkaisujen Suomi perustuu neljän miljardin julkisten menojen leikkauksille, joita kohdennetaan erityisesti sosiaalietuuksiin ja koulutukseen. Helmikuussa, jo ennen hallitusohjelmassa esitettyjä leikkauksia, Suomi joutui Euroopan neuvoston tarkkailustalle: nykyisetkään sosiaaliturvaetudet eivät täytä neuvoston sosiaalisessa peruskirjassa asetettua sosiaaliturvan vähimmäistasoa. Lehden toimitus kannustaakin sukupuolentutkijoita kirjoittamaan hallitusohjelman sukupuolivaikutuksista lehden tulleihin numeroihin.

Kriittisten näkemysten mukaan talouskeskustelusta on puuttunut feministinen analyysi. Ehdotettujen toimenpiteiden sukupuolivaikutuksia ei ole selvitetty, vaikka Suomea koskevat säästötoimet uhkaavat perus- ja ihmisoikeuksia. Vaalien jälkeen 16 kansalaisjärjestön yhteenliittymä esittikin vaatimuksen, että uusi hallitus laatii kansallisen perus- ja ihmisoikeuksien toimintaohjelman edellisen eduskunnan esityksen mukaisesti (ihmisoikeusliitto.fi, tiedote 23.4.2015).

Uuteen eduskuntaan kaudelle 2015–2019 valittiin yhteensä 83 naista (41,5%) ja 117 miestä (58,5%). Ainoastaan Lapin ja Varsinais-Suomen vaalipiireissä naisia valittiin miehiä enemmän (Lapissa viisi naista,

kaksi miestä ja Varsinais-Suomessa yhdeksän naista, kahdeksan miestä). Kolmessa muussa vaalipiirissä valittuja oli yhtä paljon (Satakunta, Savo-Karjala ja Oulu), muissa vaalipiireissä enemmistö valituista oli miehiä (Tilastokeskus 2015). Naisasialiitto Unionin Feministiset vaalit -kampanjan feministisen vaalilupauksen (”Sitoudun edistämään kampanjan arvoja: tasa-arvoa, ihmisoikeuksia ja oikeutta turvaan. Lupaam tehdä konkreettisia aloitteita näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, jos tulen valituksi.”) tehneitä edustajia valittiin 38. Tasa-arvotiedon keskus Minna on julkistanut yhteenvedon eduskuntavaalien ehdokkaiden ja valituksi tulleiden sukupuolijakaumista puolueittain sekä puolueiden ja tasa-arvotoimijoiden tasa-arvoa koskevasta vaalivoitteista www.sivuillansa.

Sukupuolentutkimuksen päivillä marraskuussa 2014 puhunut professori Diane Elson painotti pikaista tarvetta talouspolitiikan F-versiolle. Tällä hän tarkoitti feminististä talouspolitiikan strategiaa, joka haastaa talouspolitiikan näennäisen sukupuolineutraaliuden ja suuntaa katseen feministisiin tapoihin tehdä talouspolitiikkaa ja puhua taloudesta. Kädessäsi on *Sukupuolentutkimus*-lehden vuoden 2015 ensimmäinen teemanumero. Siinä perehdytään sukupuolen, talouspolitiikan ja talouden kysymyksiin.

Tuija Koivusen ja Hanna Ojalan artikkelissa lähestytään joogaopettajuutta suhteessa uuden talouden ja työn feminisoitumisen ja sukupuolittuneisuuden teemoihin. Analyysi hyödyntää autoetnografista aineistoa, joogaopettajien haastatteluja ja joogaa käsittelevää media-aineistoa. Kirjoittajat toteavat, että jooga on sukupuolittunutta työtä jälkikapitalistisen talouden marginaalissa, jossa työtä leimaa epävarmuus ja pätkittäisyys.

Maria Laakso tarttuu artikkelissaan Tuomas Vimmän *Helsinki*-trilogian naiskuvaan ja pohtii kirjalli-

suudentutkimuksen metodologista kysymystä kerrotun tekstin moraalista. Kirjoittaja luo analyttisen katseen romaanin ilmitason provokaation – suoranaisen naisvihan – taakse ja väittää, että kertojan jatkuva liioittelu ja välinpitämättömyys tarjoavat lukijalle mahdollisuuden epäillä teoksen eettistä tarkoituksiperää. Laakso ehdottaa, että teosta tulisi lukea uusliberalistista sukupuolittunutta talousjärjestelmää suomivana satiirina. Luentatapa korostaa lukijan valtaa ja vastuuta kertomuksen etiikan konstruojana.

Numeron puheenvuorotekstit tarjoavat tuhdin lukupaketin talouspolitiikan sukupuolittuneisuuteen ja sen sukupuolittavaan luonteeseen.

Minna Salmi, Johanna Lammi-Taskula ja Johanna Närvi pohtivat talouden ja sukupuolten tasa-arvon kysymyksiä perhevapaiden, työn ja perheen yhteensovittamisen sekä julkisen talouden kestävyysvajeen näkökulmasta. Kirjoittajat ehdottavat, että jos perhevapaiden käytön tasaisempaa jakautumista äitien ja isien kesken halutaan edistää, tutkimusnäytön perusteella paras keino on pidentää isien ansiosidonnaisella päivärahalta korvattua vapaata eli isyysvapaata.

Niklas Bruunin puheenvuoro osoittaa, miten Kansainvälinen valuuttarahasto, Euroopan keskuspankki ja Euroopan komissio (ns. Troikka) ovat eurooppalaisen talouskriisin hallinnan ja hoidon kautta merkittäviä kansallista sosiaalipolitiikkaa määritteleviä tahoja. Bruun pohtii, miten Euroopan unionin perussopimuksen arvot – ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen – näyttäytyvät talouskriisin hoidossa.

Johanna Kantola pohtii Espanjan talouskriisin ja poliittisen osallistumisen kysymyksiä ja uusia femi-

nistisiä avauksia, joita maan taloudellinen, poliittinen ja sosiaalinen kriisi synnyttää. Kantola kirjoitti tekstinsä vierailevana tutkijana Madridin yliopistossa naistenpäivän mielenosoitusten aikana aktiivisteja haastateltuaan.

Meri Koivusalo tarjoaa näkökulmia talouspolitiikan F-versioksi niin sanottuihin kolmannen polven kauppa- ja investointisopimuksiin, joita Euroopan unioni neuvottelee muun muassa Yhdysvaltain, Singaporen ja Kanadan kanssa. Teksti kertoo karulla tavalla siitä, miten sopimukset näyttävät sukupuolivaikutuksiltaan neutraaleina, mutta tarkemmin katsoen ne uhkaavat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädäntöämme globaalien kilpailuedun nimissä.

Janne Tienari tekee katsauksen feministisen liiketalouden ja johtamisen tutkimuksen mahdollisuuksiin globaalissa taloudessa. Hän peräänkuuluttaa rajoja ylittävää feminististä tutkimusta, joka tekisi näkyväksi ja haastaisi globaalissa taloudessa harjoitettavan liiketoiminnan eriarvoistavia, syrjiviä ja sortavia käytänteitä.

Lopuksi Eliisa Kylkilahden puheenvuoro kokoaa yhteen marraskuussa 2014 teemalla raha, seksi ja valta järjestettyjen Sukupuolentutkimuksen päivien ohjelman.

Tämän lehden ilmestyessä Lapin yliopistossa on juuri päättynyt eurooppalaisen feministisen tutkimuksen konferenssi Sex & Capital. Jää nähtäväksi, miten talouspolitiikan F-versio löytää tiensä talouspolitiikan ytimeen. Uusia feministisiä talouspolitiikan avauksia odotellen toimitus toivottaa kaikille lukijoille hyvää kesää!

Helsingissä 27.5.2015

Anna Elomäki, Marjaana Jauhola ja Mianna Meskus

KIRJALLISUUS

Tasa-arvotiedon keskus Minna (2015) Eduskuntavaalit 2015. <https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/paatoksenteke/vaalit/eduskuntavaalit-2015> (haettu 24.4.2015).

Tilastokeskus (2015). Valituksi tulleiden ikäjakauma sukupuolen mukaan puolueittain ja vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2015. Tilastotietokanta: Eduskuntavaalit – tulokset 2015. http://193.166.171.75/database/StatFin/vaa/evaa/evaa_2015/evaa_2015_fi.asp (haettu 24.4.2015).